

Da bomo vsi vedeli več

Pred vami so novice, s katerim bo Uprava RS za jedrsko varnost (URSJV) izvajalce sevalnih dejavnosti, uporabnike virov sevanja, upravne organe in tiste, ki pri svojem delu lahko pridejo v stik s sevanjem, obveščala o dogodkih doma in po svetu, do katerih prihaja pri uporabi virov sevanja. S tem želimo uporabnikom in nam samim olajšati vsakdanje delo in razširiti naše upravno delovanje na področje preventive in svetovanja.

V posameznih številkah novic vas bomo sproti seznanjali tudi z novostmi s področja zakonodaje, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji pri izvajanju sevalnih dejavnosti.

Namen glasila je predvsem izboljšanje varnostne kulture pri delu z viri sevanja. Bolj ko se zavedamo, kako pomembna je skrbnost pri ravnanju z viri, manjša je verjetnost za morebitni neljub dogodek ali za veliko gospodarsko škodo. Opažamo pa tudi, da se v državi na tem področju marsikaj dogaja, da pa nimamo sistema, s katerim bi si med seboj hitro izmenjevali informacije. Vabimo vas, da nam pomagate z vašimi prispevki. Novice bomo izdajali občasno, ko se bo nabralo dovolj gradiva.

URSJV je organ v sestavi Ministrstva za okolje, prostor in energijo. Zadolžen je za nadzor jedrske varnosti pri upravljalcih jedrskih objektov ter za nadzor nad uporabo virov ionizirajočega sevanja v celotni državi, razen v medicini in veterini. Tam je za nadzor zadolžena Uprava RS za varstvo pred sevanji (URSVS) pri Ministrstvu za zdravje. Obe upravi pa seveda delujeta po istih predpisih.

Andrej Stritar
Direktor URSJV

Upravne novosti

Letos sprejeti predpisi na podlagi **Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVISJV)**:

Pravilnik o izvajanju zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev (SV6); 15.01.2004

Pravilnik o obveznostih izvajalca sevalne dejavnosti in imetnika vira ionizirajočih sevanj (SV8); 12.02.2004

Pravilnik o pooblaščenju izvajalcev strokovnih nalog s področja ionizirajočih sevanj (SV7); 27.02.2004

Pravilnik o načinu vodenja evidenc o osebnih dozah zaradi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem (SV4); 6.04.2004

Uredba o sevalnih dejavnostih (UV1); 30.04.2004

Uredba o mejnih dozah, radioaktivni kontaminaciji in intervencijskih nivojih (UV2); 30.04.2004

Uredba o območjih omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta in o pogojih gradnje objektov na teh območjih (UV3); 13.04.2004

Vsi že sprejeti podzakonski akti so dosegljivi na naslovu:
<http://www.gov.si/ursjv/si/mps/podzakonski.php>

Konec aprila pa je spremembe doživel tudi ZVISJV. Večina sprememb je uvedena zaradi vstopa Slovenije v EU, bistveno drugačne pa so tudi kazenske določbe. Izšel je v Uradnem listu RS, št. 46/2004 dne 30.04.2004, neuradno prečiščeno besedilo pa dobite na naslovu
<http://www.gov.si/ursjv/si/mps/ZVISJV.doc>

Milena Černilogar Radež
URSJV

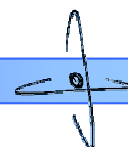
Kovinske kapsule z viri sevanja Co-60 in Ir-192

Letošnje (neprijetne) novice iz sosesčine

V Srbiji in Črni Gori so ukradli vir sevanja (Ir-192).

V Italiji so ukradli štiri vire sevanja (Ir-192), industrijsko rentgensko napravo in stalni ščiteni vir sevanja (Cs-137).

Na Češkem so izgubili vir sevanja (Cs-137).

Najden in pospravljen radioaktivni kobalt v slovenski železarni

Delavec slovenske železarne, ki redno opravlja zadnji pregled odpadnega železa, preden gre to na taljenje v električno obločno peč, je 5. maja 2004 v pošiljki odpadnih kovin z meritvami sevanja ugotovil, da je odpadno železo v enem od vložkov verjetno kontaminirano oziroma obstaja verjetnost, da se v njem nahaja nekontrolirano odložen vir sevanja.

Najden vir sevanja

Odgovorna služba železarne je opravila dodatne meritve sevanja in med odpadnim materialom odkrila kos železa velikosti ϕ 30 x 50 mm, v okolici katerega so na razdalji 0,1 m namerili hitrosti doze do **10 mGy/h (100.000-kratno ozadje)**! Vir sevanja so takoj ločili od ostalega materiala, ga zaščitili s svinčeno folijo in dodatno pokrili z železnim pokrovom velikosti 1 m³. Prostor so ogradili in namestili oznako, ki označuje nevarnost sevanja.

O najdbi so takoj obvestili URSJV in Agencijo za radioaktivne odpadke (ARAO). Inšpekcija URSJV je na kraju samem ugotovila, da ima železarna vzpostavljen nadzor nad morebitno prisotnostjo virov sevanja, ki se lahko pojavijo v pošiljkah odpadnega železa. Najden kontaminiran kos železa oziroma vir je bil ustrezno zavarovan, prav tako je železarna ustrezno označila mesto dostopa.

Opravljenе meritve sevanja (posnet je bil spekter gama in izmerjene hitrosti doz na različnih oddaljenostih od vira) so potrdile domnevo o prisotnosti vira sevanja med odpadnimi kovinami. Železarna je v sodelovanju z ARAO poskrbela za odstranitev vira. ARAO je ob sodelovanju pooblaščenе organizacije Zavod za varstvo pri delu (ZVD) izvedel sanacijo, opravil uradne meritve sevanja (ugotovljeno je bilo, da je najdeno držalo z virom Co-60), prevzel vir od stranke, opravil prevoz in interventni sprejem vira Co-60 v Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov.

Na URSJV ocenjujemo, da hitrost doze na razdalji 1 m od vira ni preseгла 250 μ Gy/h. Delavci so se zadrževali ob viru na tej razdalji kvečjemu nekaj minut. V tem primeru niso bile presežene dozne meje, ki veljajo za posameznike iz prebivalstva in ni potrebno dodatno ukrepanje.

Če pa bi prišlo do stalitve najdenega vira v električni obločni peči s skupnim vložkom 40 ton, bi bila povprečna specifična aktivnost taline do 25 Bq/g, kar je nad mejo izvzetja ($A_c = 10$ Bq/g za Co-60). To pa pomeni, da bi bilo potrebno celotno šaržo 40 ton odložiti in zavarovati za vsaj osem let, dokler ne bi radioaktivnost kobalta upadla pod dovoljeno mejo. Pa še potem bi jo tujci zavračali vse dokler bi zaznali povišano aktivnost!

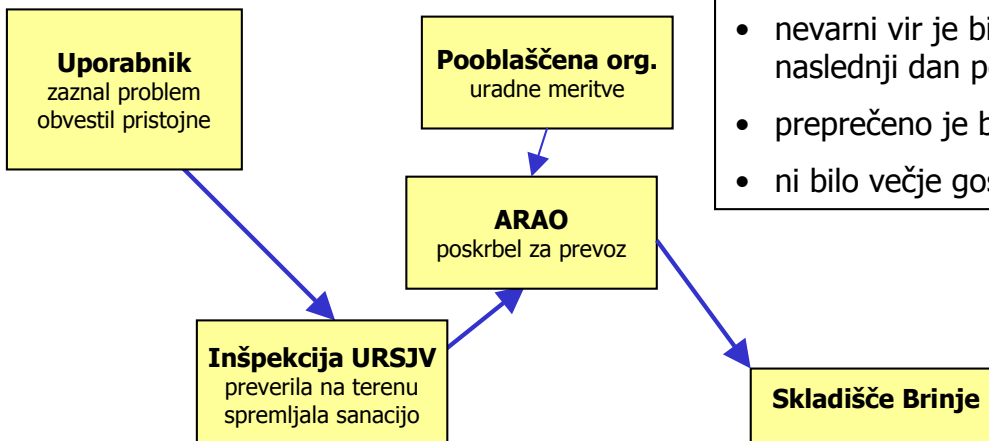

Sanacija in uradne meritve sevanja

Železarna ocenjuje, da je z ustreznim nadzorom in praviłnim ukrepanjem prihranila vsaj **20.000.000 SIT**.

Tokrat so vsi vpleteni ustrezno ukrepali:

- nevarni vir je bil pospravljen v skladišče že naslednji dan po najdbi,
- preprečeno je bilo nepotrebno obsevanje,
- ni bilo večje gospodarske škode.

Če najdete vir, pokličite
dežurnega URSJV:

041 982 713

